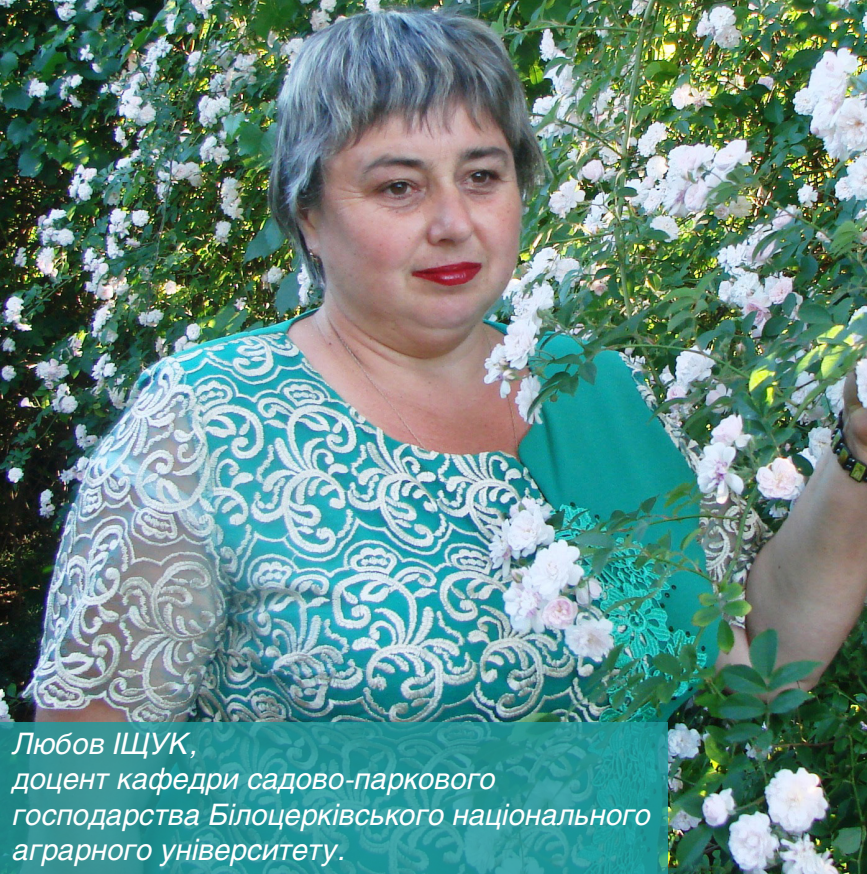


Троянда — королева вашого саду



Любов ІЩУК,
доцент кафедри садово-паркового
господарства Білоцерківського національного
аграрного університету.

ВИКОРИСТАННЯ ТРОЯНД В ОФОРМЛЕННІ ПРИСАДИБНИХ ДІЛЯНОК ТА ТЕРИТОРІЇ ЗАКЛАДІВ

Завдяки розмаїттю форм і забарвлень квіток, габітусу кущів, неперевершеному аромату та ремонтантному квітуванню троянди впевнено посідають почесне місце у наших садах і парках. Мені подобаються троянди не тільки за своєю красою, а ще й тому, що незважаючи на примхливість вирощування цієї культури, вони у ландшафтному дизайні дозволяють вирішувати складні завдання, які не під силу іншим декоративним кущам. Нині у світовій флорі представлено понад 150 видів і кілька тисяч сортів троянд, які об'єднують у вісім груп — паркові, чайно-гібридні, флорибунда і поліан-

Живопліт з троянд



тові, кущові шраби, мініатюрні, ґрунтопокривні, плетисті і канадські.

Незамінні троянди у малих садах на дачних і присадибних ділянках, де вони займають зазвичай центральне місце у композиціях. Добираючи сорти троянд для малих садів, слід пам'ятати про обмеження простору на ділянках. Проте сучасне різноманіття сортів дозволяє підібрати троянди навіть для мініатюрного саду. Вміло підібраний асортимент троянд забезпечить виконання ними не лише основної естетичної функції, а й захисної, терморегулюючої, розмежувальної тощо. Троянди можна використовувати практично у всіх елементах зеленого будівництва — для створення живоплотів і вертикального озеленення, в солітерних посадках і групах та у вигляді моносаду — розарію. Звичайно, троянди ідеально підходять для всіх видів квіткового оформлення — бордюрів, рабток, клумб, партерів, міксбордерів та рокаріїв. Останнім часом набувають популярності мобільні квітники з троянд у контейнерах.



Плетиста **ІНДІГОЛЕТТА** ІТЯ-217

↑ до 3 м, квітне рясно, можливе повторне цвітіння, аромат сильний

Влаштувавши по периметру ділянки живопліт з троянд, ми відгородимось від сусідів, закриємо ділянку від «цікавих очей», непроханих гостей, пилу та шуму вулиці. До того ж використовуючи дикі види шипшини — собачу, зморшкувату, сизу, білу, даурську, коричну восени отримаємо цілющі високовітамінні плоди. Дикі види шипшини для живоплоту висаджують в один ряд на відстані 70–80 см. Висаджують у живоплоти і сорти паркових троянд у два ряди з відстанню між рядами 80–100 см. У таких живоплотах висаджують один сорт троянд, хоча можна комбінувати 2–3 сорти враховуючи висоту, габітус і забарвлення квіток сортів. Перспективні у живоплотах сорти паркових троянд «Вестерленд», «Розаріум Утерзейн», «Вільям Моріс», «Спірід оф Фрідом».

Незамінні у малих садах і плетисті троянди, які поділяються на дві

групи дрібноквіткові — рамблери і великоквіткові — клаймбери. Перші здатні добре обплітати опори, а другим потрібна сітка або решітка. Опорами для витких троянд у малому саду можуть служити огорожі, стіни будівель. З допомогою витких троянд можна облаштувати трельяжі, обеліски, берсо, арки, перголи, які створять романтичну інтимну атмосферу у віддалених куточках вашого саду. Квітучі фон-

Штамбові троянди



Плетиста **КАЗІНО** ІТЯ-128

↑ до 4 м, сильний аромат, повторне цвітіння



тани, обеліски і колони з трояндами можна влаштувати, застосовуючи каркас на газоні, у міксбордері або розарії. Найбільш популярні сорти клаймерів — «Голден Шоуерс», «Індіголетта», «Ельф», «Казіно», «Лагуна», «Золота осінь», «Натхеглут», «Шванензе», «Корона» «Полька»; рамблерів — «Блю Бос», «Блю Мун», «Кармен», «Майт Таувер», «Амадеус», «Цезар». При влаштуванні вертикального озеленення слід пам'ятати, що опори, сітки, решітки мають відповідати архітектурному стилю будинку і всього саду. Ґрунтопокривні троянди з гнучкими пониклими пагонами можна використовувати для оформлення підвісних кашпо і кошиків.

У солітерних посадках троянди висаджують на тлі газону, мощених майданчиків, на повороті сходів, схилах тощо. Для солітерних насаджень можна використати штамбові, плетисті, чайно-гібридні троянди, флорибунду, шраби і навіть ґрунтопокривні троянди. Вибір групи троянд залежить від стилю і розмірів саду. Якщо розміри саду дозволяють, то можна створити групу з високорослих чайно-гібридних троянд або ж на газоні висадити 3–5 штамбових троянд. Розсадники пропонують штамбові сорти троянд 0,4–0,6, 0,9 або 1,4 м заввишки. Оптимальна висота штамбу — 0,9 м.



Чайно-гібридна **ЗОЛОТА ОСІНЬ** ІТЯ-278
↑ до 70 см, легкий аромат,
цвітіння рясне з червня до морозів

Головна перевага штамбових троянд — витончений вигляд, тривале рясне квітування, сприятлива зимівля і стійкість до вірусних та грибкових захворювань.

Дуже популярні мобільні квітники з троянд у контейнерах. Трояндами у кадках прикрашають тротуари, тераси, балкони, патіо. З групи мініатюрних для контейнерної культури підійдуть сорти «Лавандер Айс», «Ароу Фоліес», «Ред Каскейт», «Голд Бебі», «Ред Макарена».

Найбільш поширені традиційні у ландшафтному дизайні клумби з трояндами. Якщо на клумбі висаджені переважно троянди, то правильніше назвати її розарієм. У великих за площею садах і парках розарії є складними композиціями з клумб, рабток і бордюрів, де кожен композиційний елемент представлений тільки одним сортом троянд.

Трояндова клумба



Змішаний квітник

Використовують троянди і в партері для квітничково-декоративного оформлення парадних зон у садах як регулярного, так і ландшафтного типу. Зазвичай партер включає бордюри, рабатки, клумби, арабески, скульптуру, водойми та фонтани.

Одним з стародавніх елементів квітничкового оформлення є бордюр, який виконує функцію розмежування і відтінення у ландшафтному дизайні. Бордюр — монотонний квітник, де зазвичай використовують один сорт троянд одного кольору. Для низьких бордюрів 20–40 см заввишки використовуються троянди патіо і мініатюрні, для середніх (50–60 см) — невисокі сорти кущових флорибунда й ґрунтопокривні троянди, для високих (80–100 см) — високі сорти флорибунда і невисокі шраби.

У малих садах невисокі сорти троянд з компактною кроною висаджують у рабатки вздовж доріжок кількома рядами. У одній рабатці можна висадити як один так і два-три сорти троянд різного розмі-



Плетиста **КАРМЕН** ІТЯ-280
↑ 150–200 см, середній аромат, цвітіння
безперервне протягом літа

ру і кольору. Рабатки можуть бути одностороннього або двостороннього огляду. Відповідно до цього підбирають асортимент троянд на рабатки, враховуючи висоту і колір рослин. Краще використовувати для рабток кущові й ґрунтопокривні форми флорибунда і відповідні за висотою шраби.

Тривалий час вважалося, що найвищої декоративності троянди досягають у моносадах. Але нові тенденції у зеленому будівництві дійшли й до троянд, які все частіше висаджують у змішаних квітниках — міксбордерах та кам'янистих садах. Слід лише пам'ятати, що партнери троянд мають мати однакові з ними вимоги до ґрунту, вологи та освітлення. Також необхідно враховувати терміни квітування і висоту троянд і їх супутників. Не варто ви-

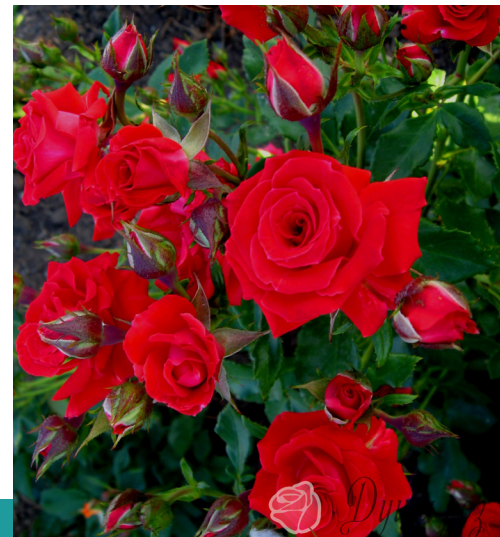


Спрей **ГОЛД БЕБІ** ІТЯ-299
↑ 30–45 см, легкий аромат, повторне
цвітіння

користовувати у спільних посадках рослини з коротким періодом декоративності та рослини з великими яскравими квітками. Оптимально підібрати рослини з контрастними формами суцвіття — мітелчастими, колосоподібними. Партнерами троянд у міксбордерах є аконіт, буковиця, анафаліс, роговик, чистець, брунера, манжетка м'яка, фіалка Віттрока, лаванда вузьколиста, жовтець їдкий, махрова, різні види гіпсофіл, сорти веронік, шавлії, астильби, ломиносу, дзвіночків, герані, блакитнолисті сорти хост і декоративних злаків — сіслерії блакитної, вів'яниці вічноживучої, сортові елімуси. Ранньовесняні цибулинні сорти шафранів, нарцисів, рябчиків, тюльпанів, іридодіктіумів оживлятимуть клумби у весняний період, коли троянди ще не квітнуть.



Спрей **РЕД МАКАРЕНА** ІТЯ-296
↑ 40–55 см, рясне цвітіння, легкий аромат



Найбільш вибагливим у догляді чайно-гібридним трояндам краще відвести місце в розарії, а троянди всіх інших груп цілком придатні для використання в міксбордерах, і добирають їх залежно від місця посадки в змішаному квітнику. На задньому плані міксбордера висаджують високорослі троянди: видові, плетисті, високі шраби; на середньому — низькорослі шраби і високі флорибунди; на передньому — низькорослі флорибунди й ґрунтопокривні троянди. Кількість кущів троянд у міксбордері залежить, перш за все, від його розміру, але їх не повинно бути багато, вони можуть бути розміщені на різних планах квітника, але не повинні превілювати над іншими видами рослин, інакше вийде не міксбордер, а розарій з рослинами інших видів. Але скільки б рослин троянд, яких би сортів і садових груп не використовувалося, троянди повинні бути в таких міксбордерах акцентними рослинами — центром, навколо якого будується вся композиція. Так, при проектуванні міксбордера з трояндами, на плані спочатку розташовуються кущі троянд, а вже потім до вибраного сорту, згідно з його розміром і кольором підбираються партнери за колірною гамою, габітусом, формою суцвіт'я і листків.

безколючкові сорти, які успішно можна використовувати для озеленення шкіл і дитячих садочків.

У умовах нестійких зим заслугове на увагу нова сортогрупа — канадських троянд, які здатні витримувати морози до $-30-35^{\circ}\text{C}$. Це високорослі шраби, плетисті і кущові троянди, виведені в Канаді і США. Найбільш популярна сортосерія «Easy Elegance».

Влаштовують розарій в добре освітленому і захищеному від вітрів місці. Кращими ґрунтами для троянд є добре дреновані суглинки з кислотністю рН 5,5–6,5. Весняну посадку троянд рекомендується проводити, коли ґрунт прогріється до $+10^{\circ}\text{C}$. Для кореневласних троянд родючий шар ґрунту має бути товщиною не менше 50 см, а для щеплених — до 70 см. Під час посадки троянд керуються правилом, згідно з яким глибина ями має бути більшою на 10–15 см за довжину коренів і зазвичай становить 45–50 см, а ширина — 50 см. Її вміст складає перегній або компост, перепрілий гній і власне ґрунт. Добрих рослин повинні контактувати з коренями рослини, тому спочатку необхідно присипати їх шаром ґрунту. Під час посадки троянд із закритою кореневою системою необхідно зберегти субстрат контейнера, що допоможе трояндам швидше адаптуватися до нових умов середовища. Поліантові, чайно-гібридні троянди і флорибунду висаджують на відстані 30–60 см, ґрунтопокривні і мініатюрні троянди — на відстані 30–40 см, а оптимальна відстань між кущами плетистих троянд — один метр.

Можливості троянд у садовому дизайні безмежні, а перед, красою, витонченістю і розмаїттям форм та аромату квіток троянд меркне все.

Ґрунтопокривна **РЕД КАСКЕЙТЕД** ІТЯ-311
↑ 45 см, аромат легкий, цвітіння
безперервне протягом сезону



У рокаріях і альпінаріях висаджують ґрунтопокривні і мініатюрні троянди для закріплення схилів.

Щодо використання троянд в озелененні дошкільних і шкільних навчальних закладів, то згідно з правилами озеленення у них не можна використовувати колючі рослини. Але і тут селекція троянд не стоїть на місці. На сьогодні серед чайно-гібридних троянд і шрабів виведені